

ÖZET

YENİŞEHİRLİ İZZET DİVANI BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜĞÜ

Nülfir KARADAĞ

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Mart 2017

Danışman: Doç. Dr. Nazmi ÖZEROL

Yenişehirli İzzet Divanı'nın ele alındığı bu çalışma; Divan'da yer alan kelime, kavram ve tamlamaların bağlamsal kullanımları dikkate alınarak Divan'ın bağlamli dizin ve işlevsel sözlüğünü oluşturmaya yöneliktir. Sözlük hazırlanırken TEBDİZ sistemi üzerinde çalışılmıştır. Gazi Üniversitesi'nin girişimiyle hazırlanan TEBDİZ, açılımıyla Türk Edebiyatının Bağlamli Dizinleri ve İşlevsel Sözlüğü XVI. yy'dan başlayarak Türk edebiyatına ait ürünlerdeki sözcükleri metinlerdeki bağlamsal kullanımlarına göre değerlendirilip bir bağlamsal sözlük hazırlamayı amaçlayan projenin adıdır. Sözlüğün bağlamli dizin kısmında kelime, kavram ve tamlamalar kullanıldıkları bağlamla beraber kullanım sıklıklarıyla da verilmiştir. İşlevsel sözlük kısmında ise kelime, kavram ve tamlamaların temel anlamlarıyla birlikte bağlamsal anlamları da verilmiştir. Sözlük oluşturulurken önce temel anlam daha sonra bağlamsal anlamlar verilmiştir. Sözlüğün hazırlanmasında alfabetik sıra esas alınmıştır.

Yapılan bu çalışma sayesinde Yenişehirli İzzet'in, Divan'ında kullandığı kelime, kavram ve tamlamaların anlamsal zenginliği ve şaire özgü olan kullanımları ortaya çıkarılmıştır. Ortaya çıkan verilerin ileriki dönemlerde yapılacak olan bağlamsal sözlük çalışmalarına, Klasik Türk edebiyatı ve Osmanlı kültürü ile ilgili yapılacak olan çalışmalara katkı sağlayacağı umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yenişehirli İzzet Divanı, Bağlamli Dizin, İşlevsel Sözlük, TEBDİZ.

